

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 51/2023-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] právne zastúpeného JUDr. Ľubomírom Kubošom, advokátom, Bernolákova 18, Trstená, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4Obdo/68/2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Obdo/68/2021 z 29. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Obdo/68/2021 z 29. apríla 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Obdo/68/2021 z 29. apríla 2022 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **410,92 eur** a zaplatiť jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. augusta 2022, prijatou na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 51/2023-12 z 2. februára 2023, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto nálezu. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ podal dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13Cob/41/2020 z 25. novembra 2020 (právoplatný 1. januára 2021), ktorého prípustnosť odôvodnil podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolanie z 9. apríla 2021 bolo najvyššiemu súdu doručené elektronicky 12. apríla 2021. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol podľa § 447 písm. a) CSP ako oneskorene podané, odôvodňujúc to tým, že posledný deň lehoty, v ktorej mohol podať sťažovateľ dovolanie, bol 1. marca 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že došlo k porušeniu jeho práv nesprávnou aplikáciou právnych predpisov zo strany najvyššieho súdu, ktorá viedla k vydaniu súdneho rozhodnutia, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa. Týmto bol obmedzený prístup sťažovateľa k súdu, pretože k nemu došlo na základe počítania plynutia procesných lehôt v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Sťažovateľ, poukazujúc na právnu úpravu plynutia lehôt podľa § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“) tvrdí, že lehoty na vykonanie procesného úkonu – podanie dovolania v čase od 19. januára do 28. februára 2021 neplynuli, v dôsledku čoho neplynulo v uvedenom období celkovo 40 dní. Keďže posledným dňom lehoty, v ktorej mohol podať sťažovateľ dovolanie, mal byť 1. marec 2021, tak 40. deň od tohto dátumu pripadá na 10. apríl 2021, na sobotu, v dôsledku čoho posledný deň lehoty na podanie dovolania pripadol na najbližší pracovný deň, ktorým bol pondelok 12. apríla 2021. Sťažovateľ tak podal dovolanie včas, a preto je odmietnutie dovolania zjavne nedôvodné.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

4. Na ústavnú sťažnosť reagoval najvyšší súd listom č. k. KP 3/2023-77, Nobs 15/2023 zo 16. februára 2023, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o sťažnosti ponecháva na úvahe ústavného súdu a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. K uvedenému listu bolo pripojené vyjadrenie predsedníčky senátu 4 O (v zastúpení [REDAKOVANÉ]), ktorá uvádza, že vzhľadom na odstup času od prijatia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vzhľadom na skutočnosť, že už nemajú k dispozícii súdny spis, môže len odkázať na odôvodnenie napadnutého uznesenia, v ktorom najvyšší súd uvádza, ako posudzoval včasnosť podaného dovolania.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

5. Zúčastnená osoba, ktorou je [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 24. februára 2023 k argumentácii sťažovateľa uvádza, že tá vychádza z nesprávneho právneho výkladu § 8 písm. a) rozhodného právneho predpisu, a to zákona č. 62/2020 Z. z. v znení zákona č. 9/2021 Z. z., ktoré sa logickým

a gramatickým výkladom vzťahuje na hmotnoprávne lehoty, ktorých uplynutím by došlo k premlčaniu alebo zániku práva (preklúzii). Uvedené nemožno použiť na plynutie procesnoprávnych lehôt, navyše, keď bol sťažovateľ právne zastúpený. Advokátske kancelárie v uvedenom období neboli zavreté a vykonávali činnosť riadnym spôsobom. V uvedenom kontexte odkazuje na dôvodovú správu k predmetnému ustanoveniu zákona a na čl. III Civilného sporového poriadku.

6. Zúčastnená osoba vyjadruje názor, že najvyšší súd postupoval správne (predmetnou otázkou sa zaoberal a riadne sa s ňou v rozhodnutí vysporiadal) a na skutkový stav aplikoval správny právny predpis (odkazujúc na relevantnú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy). Napokon dodáva, že závery najvyššieho súdu nemožno kvalifikovať ako zjavne nedôvodné alebo arbitrárne. Závery najvyššieho súdu sú plne zlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy.

III.3. Replika sťažovateľa:

7. Ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na vyjadrenie (repliku) listom zo 6. marca 2023, ktoré mu bolo doručené 22. marca 2023 a na ktorú v stanovenej lehote (10 dní) nereagoval.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku odvolacieho súdu podľa § 447 písm. a) CSP ako oneskorene podané. Pre sťažovateľa má ústavnoprávnu relevanciu tá skutočnosť, že nesprávne právne posúdenie plynutia lehoty na podanie dovolania sa priamo negatívne premietlo do dôvodu odmietnutia dovolania a tým k odopretiu jeho prístupu k súdu.

9. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 481/2020).

10. V zmysle § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

11. V priebehu pandémie ochorenia COVID-19 boli prijaté opatrenia, ktorými došlo k modifikácií procesných práv a povinnosti sporových strán a súdov; v prvej vlne pandémie prijatím zákona č. 62/2020 Z. z., ktorým v období od nadobudnutia účinnosti zákona, t. j. 27. marca 2020

do 30. apríla 2020, došlo k dočasnému prerušeniu plynutia procesných lehôt [§ 1 písm. a) a § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z.]. V druhej vlne pandémie bol prijatý zákon č. 9/2021 Z. z., ktorým sa menil a doplnil zákon č. 62/2020 Z. z. (ďalej len „zákon č. 9/2021 Z. z.“) a ktorým došlo k ďalšiemu dočasnému prerušeniu plynutia procesných lehôt od účinnosti tohto zákona, t. j. od 19. januára 2021 do 28. februára 2021 [§ 8 písm. a) a § 9 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z. v znení neskorších predpisov].

12. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že tento nezohľadnil dočasné prerušenie plynutia zákonnej lehoty od účinnosti zákona č. 9/2021 Z. z., a preto jeho rozhodnutie nezodpovedá platnej právnej úprave, ktorá bola prijatá s cieľom obmedziť šírenie vírusového ochorenia COVID-19 počas druhej vlny pandémie.

13. V sťažovateľovom prípade lehota na podanie dovolania začala plynúť dorúčením rozsudku krajského súdu sťažovateľovi 1. januára 2021 a koniec lehoty v čase pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 9/2021 Z. z. (teda, ak by nenastalo spočívanie lehoty, pozn.) pripadol na 1. marca 2021. Dĺžka lehoty na podanie dovolania bola v absolútnom vyjadrení 59 dní (aplikujúc § 121 ods. 2 a ods. 3 CSP). Lehota v čase od 19. januára do 28. februára 2021 neplynula, spočívala [§ 8 písm. a) z. č. 62/2020 Z. z. s účinnosťou od 19. januára 2021]. V danom prípade od 1. januára 2021 ku dňu 19. januára 2021 zo zákonnej dvojmesačnej lehoty uplynulo 17 dní [§ 121 ods. 2 CSP, § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. s účinnosťou od 19. januára 2021]. Opäť začala plynúť 1. marca 2021 a do jej uplynutia zostávalo 42 dní. Koniec lehoty pripadol na nedeľu 11. apríla 2021, a tak v zmysle § 121 ods. 4 CSP bol posledným dňom lehoty na podanie dovolania sťažovateľom najbližší pracovný deň, t. j. pondelok 12. apríla 2021.

14. Z uvedených dôvodov možno ustáliť, že záver najvyššieho súdu o oneskorenom podaní dovolania je nesprávny z dôvodu, že nevychádzal z platnej právnej úpravy. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína zásadu *iura novit curia*, z ktorej odvodzuje, že bolo povinnosťou súdu zohľadniť zmeny v právnej úprave, o to viac, že sa týkajú plynutia procesných lehôt na vykonanie úkonov účastníkmi konania v rámci realizácie základného práva na súdnu ochranu (m. m. IV. ÚS 289/2021).

15. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie podané sťažovateľom ako oneskorene podané, došlo k odopretiu základného práva sťažovateľa na prístup k súdu, t. j. k dovolaciemu konaniu, čím bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

16. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci najvyššiemu súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

17. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia,

podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 193,83 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 11,63 eur. Nárok na náhradu trov konania predstavuje celkovú sumu 410,92 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

18. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 20. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu